

7. NEHOMOGENI POISSONOV PROCES

1. Izbrana trgovina je odprta vsak dan od 10. do 18. ure. Privzemite, da stranke v trgovino prihajajo skladno z nehomogenim Poissonovim procesom z naslednjo funkcijo trenutne intenzivnosti: od odprtja do 12. ure intenzivnost naraste z 0/uro na 4/uro in nadalje do 14. ure naraste na 6/uro. Nato do 16. ure upade na 2/uro in nadalje do zaprtja na 0/uro. Naraščanje in padanje v vseh intervalih je linearno.

- Določite porazdelitev števila strank v posameznem dnevu.
- Kakšna je verjetnost, da na izbrani dan do 12. ure v trgovino ne vstopi nobena stranka?
- Privzemite, da sta v prvih dveh urah po odprtju prišli natanko dve stranki. Izračunajte pričakovana časa njunih prihodov.

Privzemite, da lastnik nenapovedano nek dan trgovino zapre pol ure prej.

- Kolikšno je pričakovano število izgubljenih strank v tem dnevu?
  - Kakšna je verjetnost, da bo vsaj ena stranka prišla do trgovine, ko bo trgovina nepričakovano zaprta?
2. Naj bo $\{N_t\}_{t \geq 0}$ nehomogen Poissonov proces s trenutno intenzivnostjo $\rho(t)$ in naj bo $R(t) = \int_0^t \rho(r) dr$. Za $s < t$ in $0 \leq m \leq n$ dokaži, da je

$$P(N_s = m | N_t = n) = \binom{n}{m} \left(\frac{R(s)}{R(t)} \right)^m \left(1 - \frac{R(s)}{R(t)} \right)^{n-m}.$$

3. Naj bo $\{N_t\}_{t \geq 0}$ nehomogen Poissonov proces s trenutno intenzivnostjo $\rho(t)$. Naj bo

$$\int_{t_0}^{\infty} \rho(r) dr = \infty$$

za vsak $t_0 \geq 0$. Dokažite, da se po vsakem času t_0 skoraj gotovo zgodi vsaj en skok.

4. V recepciji prejemajo telefonske klice skladno z nehomogenim Poissonovim procesom $\{N_t\}_{t \geq 0}$, katerega trenutna intenzivnost je podana za

$$\rho(t) = \begin{cases} 2; & 0 \leq t \leq 6 \quad (\text{ponoči}) \\ 4; & 0 < t < 24 \quad (\text{podnevi}) \end{cases}$$

kjer čas t merimo v urah in je $\rho(t) = \rho(t - 24)$ za $t \geq 24$. Trajanje nočnega klica je porazdeljeno enakomerno na intervalu $(0, 2]$, trajanje dnevnega klica pa enakomerno na intervalu $(0, 3]$. Trajanja klicev so med sabo neodvisne slučajne spremenljivke.

- Izračunajte verjetnost, da nek nočni telefonski klic traja dlje kot nek dnevni klic.
- Izračunajte disperzijo števila klicev, ki jih v recepciji sprejmejo v času enega tedna.
- Naj bo D skupno trajanje vseh klicev, prejetih v enem dnevu. Izračunajte disperzijo spremenljivke D .

5. Naj bo $\{N_t\}_{t \geq 0}$ nehomogen Poissonov proces s trenutno intenzivnostjo $\rho(t) = \alpha t$, kjer je α pozitivna konstanta. Naj bo $N_0 = 0$ in

$$W_n = \inf\{t > 0; N_t = n\}, \quad n = 1, 2, \dots$$

- (a) Določi porazdelitev spremenljivke W_n .
- (b) Določi porazdelitev slučajnega vektorja $(W_1, W_2 - W_1)$.